

phgup inbu'

pqzywaw misu cikay zywwaw nqu phgup inbu', trang saku squ laqi ga ini piyang lokah hi maku si ryax mnbu' uzi, nanu yasa qu suruw na Zipun lga mwah ku ngasal la, baha hmswa ini pqwas kwara lrwa, wal mgyay qu Zipun lru nyux ini uwah tehuk qu theluw kya na', si sami uwah ngasal la. mnqwas saku pqwasan laqi na Zipun kya ha, ru suruw Zipun lga ungat sinsi mita mnbu' uzi, cingay balay lamu na mnbu' trang nasa pi. hminas balay kinyaqih nya ga, nanu yaqu brbil pi. ini hyazi na iyu' qu nbu' na brbil kya. ana maki ga si giway pcbasaw cikay trang mkilux qu hi na nyux kyapun brbil. nanu mwah saku ngasal lga, hata pkita nbu' mucu ga siga phkani musa tehuk Piyasan ga yasa maki qu sinsi nya. nanu yasa qu mnbu' saku lga si ku inzzizywaw ngasal lpi.

nanu yasa qu mnbu' lga san magal yaki phgup ru kblayun nya gaga la, trang nasa ga maki qutux baq balay phgup qu yaki qasa, yata maku nanak uzi, nanu squ minxal mnbu' saku lru san kmal ni yaya maku la, nyux bsyaq hazi qu innbu' na laqi qani, ana pqniqan iyu' ga ini thi' uzi, kuna nyux tringan na behuy ga, son nya qu yata qasa. mwah la, si ku nya ktay lru sr'un nya na k'aba kakay qu bnquy pprayun nya babaw bnquy qu cryanan qasa,

nyux hmgup qu nqwaq nya, mhutaw hiyal qu cryanan ini ptama babaw na bnquy lga, galun nya ru ptman nya lozi. wal mtama lga sgtap nya qba qu cryanan qasa lru htagun nya ru hotaw lga lmun nya shgup nya lozi.

ki'a minpira nya n'uci nya kya, lgan nya hmgup ru kmal la; "angu! swa hazi na behuy ga say maku talam spi ha, ru mwah ku sasan lozi" mucu ru psnon nya bwax qu yaya maku wal ngasal nya la. kinsuxan nya mwah lga "spyun maku zngta" mucu, baqun nya mung ke' nya qu yaya lru san nya kmzyap qutux zngta srmwan nya knus na zngta ru san nya qmuzy tanux zngta qasa, hbgan ku nya ru yasa wayal la, ini ga sazing bingi babaw nya mwah lozi qu yata qasa, "si cikay qsya qu semenki" ru agal cikay bngciq son nya qu yaya, ani ta sklimu mucu, biqan yaya maku qu pinsnan nya qasa lga bkyun nya abaw bngciq lru hng'un nya qsya la, "tah! angu" san nya yaya maku lru spkita nya qu bubul suna na qsya, nyux tqopu maki squ abaw na bngciq qasa ru kmal mucu; "ta qani nyux maki squ syaw nya qani lga musa lokah la." kinsuxan nya lga lokah ku la. aring kya qsxun maku mita, sinyogun balay na tayal ay phgup qani.

巫師治病

小時候，我身體並不健康。日本人走後，也就沒有醫生看病。那時最嚴重的是瘧疾，沒有藥可以治。

若要看病，就必須走路到復興才有醫生。因此，每當我生病，只能在家。

一生病，就會去請巫師來施法術，而我阿姨是很會治病的巫師。有次生病，我的母親就去請她，說：「這個孩子已經病了很久，吃藥也沒有效，會不會中邪？」阿姨來後，用念珠占卜了幾次後說：「他中的邪很特別，先讓我回去夢占」並向我母親要了米粒，就回家了。

隔天，她說：「我昨天夢到老人和雞」我母親馬上去抓雞，然後為我祈禱。大概過了五天，阿姨要我母親在洗臉盆放水，準備一些茅草，檢驗病情。檢驗完後，阿姨說我將會康復，果然隔天就好起來了。從那時候起，我就非常敬重我的阿姨，因為她的巫術很靈，大家都非常信服。

pinqzywan na mama' mu Taru'

“nanu' cyux su' tryaxan! nhi' hazi'.” cyux saku' nya' plawa' mama' mu Taru'. cyux rima' smabu' qqaya' ru nniqun. cyux nya' spanga' sa qh_yang qu gonyu. masuq saku' mlukus lga, t'aring sami mhkangi' musa' llahuy la. ktan mu kayal ga memaw mqalux qu yulung cyux zik na ryax qasa. talagay helaw qu rapal ni mama' Taru'. memaw si hos! hos! hos! insuna' na skutaw mu. ini' maku' shnga mlu qu rapal nya'. ini' kbsyaq lga, bas!bas!bas! nyux t'aring mqwalax, ru byang! byang! byang! matus msbisu la. box! box! box! nyux n_gyut n_gyut hopa' behuy uzi. yan cyux mgilis kwara' qqhuniq qasa. memaw mslaq ru h_yuci' kwara' tuqi. kya saku' minpira' mth_yuci' mtakuy squ tuqi. tehuk sami balay squ nyux k'twan na qhuniq tqenu lga, galan nya' ttucing qhuniq mama' mu Taru'. ban! ban! ban! cyux nya' tcingun qqhuniq tqenu ru tkuyun nya' kwara' qqhuniq qasa. cyux nya' ini' baqi qu kin'uy nya', cyux si kintuki' tmucing qqhuniq na tqenu qasa. suqun nya' tmucing kwara' lga, msbzinah sami mwah nagsal la. tehuk gbyan lga, nyux rima' phapuy ru lmhgaw qsya' mkilux qu yata' mu Sabi'.

masuq sami mima' hi' ru maniq mami' la. malah sami syaw na puniq ru smuling sami syam cikay. nbwan nya' qutux kopu' qhzi lga, t'aring

kmayal ke' mama' mu Taru' la. yan nyux saku' nya' pqzywan gaga' na Tayal. sazing rehay lga, 'san ta' ps'urux lozi kwara' qqhuniq tnakuy ta' qasa. ryax qasa lga, t'aring hbku' tqenu la. ana ga, ini' ta si ttu' yapit qu sesyaw nya' ga, musa' suqun maniq qoli' ru bhut kwara' qu tqenu l'ay! ru tehuk hopa' tqenu lga, 'san ta' lmamu' tqenu ru spanga' ta' musa' tatak. k_yakan sa kansoki' lozi. ryax nasa ga blequn ta' smangi' qu puniq syun ta' qhutul ini' hngawi smangi' si pksasan uzi qu puniq. skryun ta' m'abi' lga, tklxun ta' kwara' tqenu la. mkzyay qu kinyakan ta tqenu lga, g_yagan kwara' lozi. suqun kwara' zyww qani lga, mnaga' plmukan muwah mbaziy la. cyux kmayal loziy mama' mu Taru'. mqelang tayal ga, ini' ulu nniqun. yan isu' ga, wal su' pqbaqun qu zzihung ywaw nqu ttqenu qani lga, babaw nya' ga lokah mqwas biru'. te blaq qnxan su' babaw nya'.

zyww qani ga, wayal hminas mpatul kawas la. syun maku' balay inlungan ke' na mama' mu Taru'. ru tryaxun maku' pqzyuwan squ lelaqi' maku' uzi. yan pinchaq ke' na sesyo' mha, “kya qu mngilis musa' gmhap ga, nway hmwaw mqas kmluh.”

伯父的勸勉

拖什麼，快點！促我，伯父早就備好東西，當我穿好衣服後，我們一同往深山去，伯父一直催促我，而我就是跟不上他的腳步，我走的氣喘如牛。

不久，傾盆大雨、雷電交加，狂風暴雨，泥濘小路，讓我吃足苦頭。

我們到達段木香菇所在地，伯父直接往木頭上敲打，伯父無懼風雨一直工作。完成今天的工作就一起返回家，而我則全身累癱。

我們盥洗、用完晚膳後，就到火邊聊天，說明整個香菇採收及販賣的過程。敲打後約莫過二週就要把段香菇扶正，此時香菇漸漸長大，要在周邊設下陷阱，防止山老鼠啃食，成熟後，要立即採收、放置乾燥機烘乾、分類，再等買家來買。

這是四十幾年前的事，我一直無法忘記老人家的忠告。勤勞的人有飯吃，懶惰的人只能伸手，我也常以此告誡孩子，正如聖經所記載：流淚撒種的必歡呼收割。

'ringen ini qbaq kmal qu huzil

nanu squ raral mga squliq ki huzil ga baq mkayal ma. baq
kmayal ke' na tayal qu huzil, musa qmalup qu tayal ga rasun nha krriyax
huzil. maki qutux ryax rasun nha qmalup qu huzil, khmay hi nha musa
ma, baha hmswa sazing gaga nha qani ga nyux msqun qutux l'tan ru nyux
msqun qutux nniqan uzi. musa mru musa mkrusa, qutux bzywak, qutux
bqanux, sazing para galun nha ma. "nway yasa ha, musa tnaq snaga ta
lpyung la" mucu qu nkis nha, aki nha snaga squ mwah smatu sapat.

nanu yasa qu ringun nha qu qeqaya ru mwah la. smka ryax phknyan ga
ptehuk ngasal nha ma, nanu yasa qu si uwah uwah mru tehuk tayux squ
pzywagan qutux uruw, aki tehuk ngasal lga "nway ta tama cikay ha" mucu
qu yutas Botu, hiya qu pspngan nha zyww soni qani, mnahu qu Payas, baha
hmswa trang squ qmisan mhzyaq balay, ini lawa bsyaq cinnman nha tuliq
qu yutas Botu "hata la" mucu ru si uwah si tpucing mwah qu kwara laqi
hiya, ini p'syang kwara nha, tehuk uruw lga nyux mnaga kya kwara lqlaqi
la, si ptbuci mlukus cinbiran, lukus lmwan, sragiy talah, blequn nha pintrang
pinlkusan nha, baha ini isu qu nyux nha baqun sa blaq innwahan nha wal
nha skita siliq innwahan nha, yasa qu gaga na aring squ kinbkisan raral

musa qmalup qu likuy ru nyal msnhi' lga pqasun nha kwara kneril ru laqi,
s'aras nha qwaw musa stnaq tuqiy mnaga pi.

nanu yasa qu ktan mga, nyal qutux huzil mwah sqqus qutux mlikuy ru
kyalun nya mucu; "wal mrawi' qu kneril su ki yasa yasa squliq" son nya ma,
memaw mqiyaqih qслиq nya qu mlikuy qasa. musa ngasal lga pzitan nya
maqut kneril nya, nanu yaqu ke' na pinqizywan huzil qasa ma, memaw
mngilis qu kneril nya kmal mucu; "waliy saku nyux hmswa nanak, ima mita
ana qutux mlikuy kahul qutux qalang, msyaw saku ga kataw mhitung" mucu
spucing kmal, pqutan nya cinngasal mnaki ngasal ga "ini sami kita son mha
likuy kahul bzinah srawi' kneril su" mucu kmal ma, nanu yasa qu baqun nya
mucu nyux mbrus qu huzil lru kyapun nya huzil qasa, "swa su baq kbrus
kmal, nyux su piyang ptyaqih qutux ngasal myan ga" son nya mru si nya
htngiy qu hmali na huzil qasa ma.

aring kya wal ini qbaq kmal qu huzil lma, nanu yasa qu yaqih balay na
tayal qu kbrus kmal zyww, sringan p'ubu qu zyww ru baq pcyaqih
inlungan na qutux qalang, kya kruma ga si luhing mkkut uzi, psaniq balay
na Tayal qu kbrus qani.

狗不會說話的源由

以前，狗會說人的話。要去山上打獵的時候，一定都會帶著狗。
有一次，一個牲團帶著狗去打獵，收穫滿滿。「暫時這樣吧！為客人
準備這些，應該夠了！」他們的老人這麼說。

他們起身回部落，到了山谷，發現所有部落的人都在那裏等候。
因為依據祖先的規則，男人狩獵若是滿載而歸，婦女、小孩會為帶著
酒去路上會合並等待。

突然，一隻狗跟一個男人說：「你的太太跟某某人做了不守婦道
的事。」回到家後，他就一直逼問他的太太，他的太太哭著說：「我
如果騙你的話，會被蛇咬死！」

他又問了家裡的所有人後，發現狗在說謊。他生氣地抓住那條
狗，並把狗的舌頭砍斷了。

從那之後，狗就不會再說話了。

泰雅族人很厭惡說謊。誇大不實的事情讓部落的人們彼此交惡，
說謊在泰雅社會是最大的禁忌。

m'unuw sa ryax qasa

qutux qu mqzinut na squliq squ cinmuyaw balay na squliq msqun
mcisal beh qutux niqan. taqu cinmuyaw squliq qasa ga trahu' niya' balay qu
kincingay pila' niya', ga yan nqu ini' pqas ana cipuq lungan niya', baha
mswa' snkux niya' balay qu pila' niya' maha, skun ta' inu' ga musa'
mrayrhuw qu pila' ta' maha, ga taqu mqzinut squliq qasa hya' ga, yasa si
pssyaq kriryax ktan rqyas niya' hiya', baha mswa' wan biqan qutux giqas
tapang na mrhuw. siy ktay qu m'unuw la! yasa siy qala' kwara' naha' ru,
lmnglung maha hata' mgyay tanux kwara' nha' lga, rima' masuq qu unuw
qasa la.

mssu' kwara' lungan naha' lga, kmal qutux nbkis na Yutas maha
“ taqu unuw soni' ga, nanu' lungun mamu kwara' wah! ” maha maqut. yasa
siy ps'isu' pbbiq roziq kwara' naha', siy ptnaq kwara' maha “ nanu' qbaqan
lmnglung lpi! ” nyux siy ptnaq mnkux kwara' naha' na', ru lmnglung maha
aki' ta mgyay tanux lga, rima masuq uzi qu unuw la.

kmal lozi qu yutas qasa maha “ kta zyuwaw soni' qasa ga, ana su'
cinmuyaw, ini' ga mqzinut, atu' na tehuk qu hqilan su' lga, ana nanu'
zyuwaw lga ungat zyuwaw niya' la, kta kwara' pila' su' ga, maha ini'

qsugiy na laqi' su' ga, musa' qoyat nanak nqu squliq ka iyat su' qnbaq l'ay!
kya qu cingay rnaw mamu' squliq ga, musa' naha' sgazyang kwara'
kinbleqan pincyuwagan mamu na' ay! kwara' ka rnaw mamu sa squliq uzi
ga, musa' nha' sbiq sa kinbahan mamu uzi qu niwan snyukan naha' smunan
lrwa! maha mhuqil ta' sa unuw soni' qasa lga, iyat ta' baqun kwara' qu
zywaw na babaw niya' hiya' la! ”

ktan lga, si kal qu cinmuyaw squliq qasa maha “ talagay wah! Wal ku'
balay min'uqu' lmnglung kung hya' la, aring kira' lga anay maku' saw sa
mqzinut na squliq ruma' pila' maku' la, ima' s'angaw na Utux lwah! ” taqu
bnkis qasa hiya' lga, siy giway tmatuk tunux ru, siy pssyaq uzi mqas maha
mhway balay unuw niya' soni' qani...

地震的那一天

有一個窮人和富人一起吃飯聊天。富人誇耀自己的財富，但心裡並不高興，因為不知道錢放哪比較安全；至於窮人，臉上卻帶著笑容，原來是上級送了一床新棉被給他。

忽然發生地震，正要逃難時，地震已經停止。其中一位年長的人說：「剛才地震，你們想些什麼？」，大家彼此使眼色異口同聲的說：「我們還會想什麼？」老人家又說：「看看剛才發生的地震，不論貧富，一旦死亡來臨時，什麼都沒有用。只要你們幫助別人越多，你的善行將會為人所知。」於是那富人便說：「我的想法錯了，從現在開始，我要將一些錢財拿來幫助貧困的人！」

老人家頻頻點頭，臉上也帶著微笑著，心裡想著真是感謝今天的地震！